

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Hedden Aprilis' 1-ső napján, 1817-dik esztendőben.

H a y t i.

Némelly közönséges levelek még egyszer kiadták *Davisonnak* a' Parlamentumbhoz intézett kérelmét *Henrik* Király ellen, valamivel bővebbet, mint a' 21-dik számú M. Kurir' 18-dik levél lapján olvastatott. Mi ennek még egyszeri kiadása által más tárgyaknak helyét elvenni nem akartván, tsak azt iktatjuk még belőlle ide, a' mi kevés újat találunk benne: —

„Én, így szoll *Davison*, régtől fogva folytattam *Cap Henriben* a' kereskedést. Az 1815-dik esztendőnek Decemberében elútoztam vala a' szigetnek még a' Spanyolok' birtokában lévő részébe *Puerto-Platába* hajós Kapitány *Reidhoz* bizonyos kereskedési dologra nézve, mellyel *Port-au-Prince* városába céloztunk, a' hol *Pethion* a' fő úr. Éppen ekkor az a' hír terjedett-el, hogy *Henrikre* nézve szerentsés revolúzió történt volna a' Szerentsenek között, 's ezen dolognak az én kereskedési feltett célohoz nagy befolyása lévén, én *Cap Henribe* sietséggel vissza útoztam, hogy a' dolgok' folyamatját magam személyesen láthassam. En itt a' dolgot a' hírrel éppen ellenkezőnek lenni találtam, melly abban állott, hogy a' *Henrik* expedíziójának szerentsétlen kimenetele lett. En tehát hirtelen egy hajót fogadván, sietve útnak indítottam, hogy vinyen bizonyos hirt Kapitány *Reidhoz*, hanem ez a' hajó az ellenkező szél miatt sokáig útnak nem indulhatván, én az

alatt *Reidtól* levelet kaptam, melyben nagyon kért, hogy sietve tudósítsam a' dolgok' folyamatjának mivóltafelől. En tehát hozzá levelet irván, azt elvittem a' Kormányozó' tolmátsához *Bárá Düpühéz*, hogy jelelje-meg, minthogy itt külföldben semmi levelet nem szabad a' szárazon az Ország' határán túl küldeni. *Düpühé* nekem azt felelte, hogy neki parantsolatja van a' Királytól, hogy addig semmi féle levelet meg ne jeleljen, míg a' megolvasás végett velle nem közlötte; tehát nálla hagytam a' levelet. Egy óramúlva vissza mévén *Düpühéz*, tölle egyenesen a' Kormányozóhoz vittek, a' ki azt kérlette, hogy honnét tudom, a' mit a' levélben irtam. En azt feleltem, hogy a' közönséges beszédből, 's a' többi.“

— Itt már azt írja-le *Davison*, hogy mint vitték a' tömlötbe, mint alkalmaztatták kezeire a' tortúrát, mint tépték-le a' köntösit, mint tették melléje a' dézsa vizet 's a' rosz pogátsát, de a' mellyeknek ő, mint hogy nem is mozoghatott semmi hasznát se' vehette egyébkor, hanem tsak este és reggel, mikor a' strázsza bement megnézésére. Ilyenkor ezt kérte-meg, hogy tartsa a' szájához enyhülés végett a' vizes dézsát, 's több effélék. Így élvén szombattól fogva vasárnapig, ekkor szerentséjrec hideglelés jött reá, melyre nézve ekkor a' tömlöt' orvosának kívánságára levették rolla a' lánztot és a' kinzó eszközöket. — Midőn ezen idő alatt a' *Cap Henriben* lévő Anglusok a' magok szerentsétlen hazafitarsok'

kiszabadíthatása végett D ü p ü y n é l jár-
tak, ez azzal mentette magát, hogy ötlet
ezen kemény eszközökkel való élésre a'
környüfállások kényszerítették, mert min-
den megíjíheti, hogy ha ő D a v i s o n n a k
megengedte volna, hogy a' levelet R e -
i d h o z elküldje, 's az, az útban valami
módon a' Királyi tisztek közzül valamely-
lyiknek kezibe akadván, az azt megol-
vasta 's a' Királyhoz vissza küldötte vol-
na, néki (D ü p ü y n k) bizonyosan fejít
vették volna.

Az Anglus írók nagyon mérgelődnek
Henrik Királyra ezen tselekedetiért, 's
rosszat jövendőnek néki: — „D o m i n -
g o szigete' északi része úgy nevezett Ki-
rályának (igy irt Mártzius' 11. dikén a'
Londoni egygyik újság), a' ki isten' ke-
gyelméből H e n r i k titlust ad magának,
egy fő rendű Anglus kereskedővel elköve-
tett gorombasága, hathatós kérdéstételre
szolgálhat könnyen alkalmatosságul, 's meg-
eshetik, hogy ha az arra adandó felelet
elégségesnek nem fog találtatni, még az
Algiriái szomorujátékot is megújíthatja.
Ha Nagy Britannia ezt az egy Anglus em-
berrel elkövetett szörnyű kegyetlenséget
halgatással elmellőzne, számot tarthatna
hozzá, hogy a' Szeretsen Fejedelmetske más
alkalmatossággal még külömb dolgot fog-
na elkövetni: A' mi kereskedésünk itt már
külömben is egészszen megszűnt; az Ang-
lusok mind elmentek a' Henrik alá tarto-
zó vidékekről, azért, hogy igen kegyetle-
nül tirannuskodott rajtuk, 's nem voltak
életjekfelől soha bátorságban. Tudvayan,
hogy ezen Uralkodótól sok kereskedők
hivatalt kaptak Hamburgban, hogy men-
nyenek hozzá az onnét eltávozott idegenek
helyébe 's ezen dolgoknak természeti kö-
vetkezése az, hogy az Anglusok' kereske-
désére nézve jölné, hogy Christoph valami
módon elvesztené azt, a' mi külömben
sem az övé. E' meg is eshetik ily mó-
don: Előbb betsületes módon kérdés té-
tethetik nálla, hogy követett-e el D a -

v i s o n valami olyan bünt, a' melly által
magát ily kemény büntetésre méltóvá te-
hette? Erre valami kétséges felelet adat-
tathatik. Ekkor azt lehet kívánni, hogy
D ü p ü y a' tolmács, és a' kormányzó bü-
tettessenek-meg. A' Szeretsen Fejedelem
ezt nem fogja teljesíteni. Admirális Co c h r -
a n e (a' napnyúgti Indiai tengereken
lévő Anglus tengeri vezér) Cap Henrit
24 óra alatt hamuvá teheti, 's kinyilat-
koztathatja, hogy olyan tirannussal, ki egy
más nemzetbeli alattvalóval ilyen kegyet-
lenül bánik, barátságban élni lehetetlen;
's folytathatja ellene a' tengeri hadakozást.
Ebből a' lehet, hogy a' Szeretsenek ösz-
szevesznek 's egymás vérit mind addig
ontani fogják, míg valamelyik szerentsés
vezér valamely név alatt országlásra kap-
ván, ismét letsendesíti őket, 's a' torturát
számlivetésbe küldi Cap Henriből.
En ezt a', bár mi bizontalan jövendölést
(igy rekeszti-be szavait az író) azokra néz-
ve teszem, a' kik kereskedésekkel D o m i n -
g o szigetére 's nevezetesen Ch r i s t o p h -
ó z spekulálhatnának, hogy a' bizontalan
jövendőre nézve intetlenség-meg, annyi-
val is inkább, hogy Chsistoph ily tüzesen
hivogatja őket magához.

A' Ministeri Kurir így fejezi-lá a' ma-
ga gondolkodását Ch r i s t o p h r a nézve: —
„A' mi Udvari újságaink közzül, úgymond,
az egygyik, kétségkívül vigyázatlanság-
búl, egy bizonyos koloniaról irván,
Királyság-nevezetet adott néki. Mi sem-
mi efféle királyságot nem esmerünk, tsak
annyit tudunk, hogy van egy Ch r i s t o p h e
névű Szeretsen, a' ki Hayti Ki-
tálynak nevezi magát, 's a' maga ha-
talmát nem régen egy Anglus kereskedő-
vel igen sajnosan megérezte. Hanem
a' Britanniai Országlószer nem esmeri ezt
a' Királyt, 's az a' vidék, mellyen ő ural-
kodik, a' Frantzia Király tulajdona, a'
lával mi békességben élünk.“

Nagy Britannia.

Ugyan ez a' Kurir hoszszasan beszél

annak a Cashman nevű volt hajóslegénynek Mártz. 12-ikén történt felakasztatásáról, ki a Beckwith fegyveres boltjába Dec. 2-dikán még az nap későbbre, a Børscházban elfogattatott. A' mondott hónapnak 8-ikán 21 bűnösöknek neveiket terjesztette vala a' Recorder (a' Státustanáts-Titoknokja) a' Régens Princz' eleibe, a' kik London régi városának ítélőszéke által halálra ítéltetvén, a' Princznek végső ítélet-tételét várták. Háromnak megölettetését a' Princz is meghatározta. Ezek között vala a' mindjárt nevezett Cashman is. Az ő megölettetését megelőzőtt éjféltájban oly hír érkezett a' belső dolgokra ügyelő Minister' Cancellariájához, hogy bizonyos megnevezett utzában 3 vagy 4 száz emberek öszségegyülekeztek, a' kik, mint látszik, eltökéltették magokban, hogy Cashmant meg szabadítsák, mikor reggel a' tömlőtzből a' vesztőhely felé fogják vinni. Ezen hírhézképpest haladék nélkül parantsolatot kaptak a' katonák, hogy reggel öt órakor a' piatzra álljanak ki, 's Cashman ehez képpest 8 órakor minden lármanélkül felakasztatott. Az eksekúzió a' Beckwith háza előtt ment véghez, a' hol e' végre egy magas állást 's arra egy akasztófát csináltak vala. — A' szerént, mint a' Kurir beszéll, Cashman nagyon katonásán halt meg. Nem tsak elméje jelenvalóságát egész utolsó szempillantájáig megtartotta, hanem még jó kedvet is mutatott mind végig: — „En, így szollott egyebek között, sokszor álltam golyóhások záporával szemben; akkor az ördögök állottak szemeim előtt, 's még sem féltem; miért félnek tehát most az isten előtt megjelenni? — Hogy a' szemeit bekössék nem akarta megengedni, így szollván: — „Engedjétek meg legalább, hogy holtomig tisztán láthassak.“ — Azért leginkább büszszankodott, hogy azon szekerre kellett felülnie, mellyen a' gyilkosokat a' vesztőhelyre szokták vinni. Azon volt minden módon, hogy gyalog engedjék menni, azért, hogy ő nem gyilkos, hanem tsak tolvaj. Angliában pedig olyan szokás van, hogy a' tolvajokat gyalog viszik a' vesztőhelyre.

Manchesterben, a' mostani lármas környülállások között néhány napokig volt zengésben a' nép. A' lázszasztók azt hitették vala el velle, hogy *Birminghamban* 25,000 puska van letéve a' Kir. magazinumban, melyhez igen könnyen hozzá lehet férni. Hanem a' dolog a' Kommandánsnak még jókor fülbe ment, 's ez a' Birminghami polgári tisztekkel egygyetértvén, minden előre való készületeket megtétezt, 's egyebek között a' katonaságot a' város' piatzára kiállította. De nem tett próbát a' nép. Hanem a' gyűlés Manchesterben valósággal véghez ment 11-ikben, 's mint az ott kijövő újság írja, azokat a' személyeket, kik valósággal a' gyűléshez tartoztak, 20 ezerre; az egész sokaságot pedig mind egygyütt, legalább is 60,000 emberre lehetett számlálni. Azok, kik tulajdonképpen a' gyűléshez tartoztak, oly czélzással seregltek vala öszsze, hogy onnét egyencsen Londonba a' Régens Princzhez vegyék, egy kérésvéllel, útjokat; 's e' végre úti eledeleiket is mind a' hátokon vitték zsákokba.

Magok a' lázszasztók egy lajtorás szekeren ültek a' sokaság közt 's onnét a' néphez beszédeket tartván, annak elméjét mind jobban jobban feltüzelné iparkodtak. Látván a' város' tanátsa, hogy a' felhevesülés igen nagyon nevekedik, a' katonaság' 's egyéb polgári előjárók segedelnihez folyamodott, 's egy katonatsoporot maga mellé vevén, ez által a' szekeret, mellyen a' lázszasztók voltak, hirtelen meglepette, 's minden körülette állókkal egyetemben, kik valami két százan lehettek, elfogatta. Azután Stookportnál és Macesfieldnél, a' London felé vándorló sokaságnak útját elzaratta: de a' kik

közzül, noha az nap' reggel néhány eze-
ren voltak, 500-zan alig érkeztek Mac-
clesfieldig, a' kiket itt egy önkéntvállal-
kozottakból álló kompánia úgy elszélesz-
tett, hogy alig voltak 20-szan, kik a' Staf-
fordi Grófságig elő nyomúlhattak.

Négyet az elfogattatott lázasztók köz-
zül, kiknek neveik, *Drummond*, *Og-
den*, *Bogully*, és *Johnston*, Mártz.
15-dikán éjjel Londonba behozván, 's ott
bészárván, a' Belső Minister Cancellariájá-
ban vizsgálás alá vonták őket. Mondják,
hogy a' czédulát, mely által ezen gyűlés-
re a' nép Manchesterben összehívattatott,
Ogden nyomtattatta. Az olyan szemé-
lyek, kik a' magok koros voltokra vagy
egyéb okokra nézve ezen és az előbbeni
gyűléseken meg nem jehettek, a' meg-
hívattatáshoz képpes bizonyos adomá-
nyokkal segítették a' köz ügyet, melyből
mint mondják jó summa össze gyűlt. A'
beszédekben, mellyek ezen gyűlésekben
tartattak, a' Régens Princz' neve min-
denkor legnagyobb betsülettel említetteli,
hanem a' Ministerek kiméltlenül oltsá-
roltattak.

Londonban Mártz. 13-dikán újab-
ban össze gyűlekeztek a' *Westminsteri*
lakosok, 's külömbkülömb határozásokat
erősítették meg. A' határozásokat Májor
Cartwright terjesztette a' gyűlés' elei-
be, mellyek között egynek a' többek kö-
zött az a' summája, hogy egy kéro-levél-
el a' Régens Princzhez kell folyamodni,
's kérni kell ő Kir. Hertzegségét, hogy a'
mostani Ministereket, örökre küldje el a'
maga tanátsábol. Baronett *Burdett* 's
Lord *Cochrane*, beszédeket tartottak
ezen gyűlésben. Az egész tanátskozás tsen-
desen folyt mind végig.

A' Parlamentum' első házában Már-
tzius' 12-dikén azok a' 600 kérolevelek vé-
tettek vizsgálás alá, a' mellyeket Baronett
Burdett egy lajtorás szekeren vitetett a'
Parlamentum' házához, 's a' mellyeknek
millió emberek irták alá neveiket. Nagy

részint vissza vetette ezen kéroleveleket
a' Parlamentum. Kettőt közzülök azért
nem fogadott-el, hogy az aláírások nem
azon a' papiroson voltak, mellyen a' ké-
relem; 28-tzat pedig azért, hogy illet-
len kifejezésekkel voltak irattatva; *négy-
száz hatvannyoltnak* az a' hibája volt,
hogy nyomtatásban adattak-be, melly el-
lenkezik a' Parlamentum' rendtartásaival.
És így a' 600 közzül tsak 100 taláttatott
alkalmasnak arra, hogy a' Parlamen-
tum' asztalára téletessék.

Mártzius' 10-dikén az a' fontos hatá-
rozás téletett az alsó házban a' fennálló
kalvnaságra nézve, hogy a' Frantzia or-
szágban 's napkeleti Indiai tartományok-
ban lévő seregeket is mind ide számlál-
ván, 121 ezre emberekre szállíttassék-le ár-
mádia: de ez is tsak hat hónapokra; úgy
mint, a' múlt December' 25-dik napjá-
tól fogva Junius' 24-dik napjáig, hogy
ezen idő alatt még további intézeteket is
tehessen ezen tekintethen a' finantziái biz-
tosság 's a' Parlamentum mind ezeket
még újabban megfontolhassa. Most az
úgy nevezett *Mutiny Billt* (törvént) is
újabb fontolás alá fogja venni a' Parlamen-
tum, melynek erejeszerént a' fegyveres
erőnek mennyiségét, vagy inkább azt a'
pénzt, melly annak számára kívántatik,
minden esztendőnként meg kell határozni.

A' felső házban Mártz. 10-dikén elő
fordült fontosabb tárgyak közzé tartozott
Lord *Hollandnak* egy jelentése, melly
szerént ő tudtára adta ezen háznak, hogy
ő azon hónapnak 18-dikán azt a' projek-
tumot fogja tenüi, hogy a' Ministerek
azon útasításoknak mássait, mellyeket ő
a' *Szent Ilonai* Kormányozóknak azeránt
eleibe szabtak, hogy *Bonapartéval* és
a' hozzátartozókkal miként bányanak,
terjeszszék a' Parlamentum' eleibe, mind
azokkal a' levelkezésekkel egyetemben, mel-
lyeket *Bonaparte* vagy pedig azon sze-
mélyek, kik az ő nevében irtak, a' Szent
Ilonai Kormányozókkal folytattak. Kinyi-

lakoztatta Lord *Holland*, hogy az ő kívánsága egyedül csak a *Bonapartéval* és hozzátartozókkal való személyes bánást illeti' és semmi egyéb czélzása nincsen, hanem csak hogy bizonyos hírek, mellyek folynak, vagy megbizonyosodjanak, vagy megczáfoltattassanak. Ha ezen hírek fundamentumnélkül valók, így vagy az Anglus Országlószék vagy pedig a' parlamentum, ellenek mondani köteleztettek ezeknek: ha pedig igazaknak lenni találtnak, ezen esetben a' Parlamentumnak kell felvenni a' dolgot.

Az ezen szigetről *Londonba* érkezett legújabb levelekben az az újság találatik, hogy minekutánna tsakugyan kivilágosodott, hogy Státustanátsos *Las Cases* valósággal megpróbálta azt, hogy a' szigetnek valamelyik lakosa által egy, magában kevés figyelemre méltó levelet, Fr. országba küldhessen, mellyért ötöt onnét deportálták is: a' Kormányozó *Hudson Lowe* kihirdette a' szigeten, hogy a' lakó megmeri próbálni azt, hogy Bonapartétol vagy a' hozzátartozók közzül valamelyiktől valamire kérettetvén, arról azonnal jelentést nem teszen, elkerülhetetlenül meg fog ölettetni. — *Bonaparte* már most a' háza' küszöbön se' lép-ki.

Londonban Ridgway nevű könyvárosnál ilyen titulusú könyvetskét árulnak: — „*Az Anglus nemzethez való felkiáltás, azeránt, hogy miképpen bannak Bonapartéval Szent Iloa szigeten, egy, Napoleon által diktáltatott's a' Kormányozónak Hudson Lowénak által adatott Memoirral (emlékeztető irással) egyetemben; a' Császár Kabinetjébéli Titoknok Santine által,*

Ez a' *Santine* *Londonba* jött *Sz. Iloa* szigetéről. *Napoleon* küldötte-el onnét, azért, hogy kabinetje nem lévén, Titoknokra sint's szüksége. — A' *Napoleon* emlékeztető irását *Generális Montholon* írtaalá. *Napoleon*nak *Szent Ilo-*

na szigetén való fogvatartása 's a' véllévaló bánásmódja ellen intéztetett *Memoir* legkeserveesebb kifejezésekkel van tele.

Elegyes Dolgok.

Frantzia Ország: A' Puy-de-Drome departamentben történt nem régen, hogy 38 napszamosok a' mezei munkáról hazafelé jöven, 's egy szekeres emberrel beszédbe eredvén, e' nékik tzifra meséket kezdett beszélleni a' *Bonaparte* visszatéréséről. A' napszamosok azoközben nem veték tréfára a' mesét, hanem azonnal kiáltozni kezdték: *Éljen a' Császár!* 's ezt így folytatták egész pont-du-Chateau városáig, a' hovávalók voltak. Valami 9-tzen keserveesen megbüntettek balgatagságokért: a' Préfektus pedig egy proklamatio által megintette a' lakosokat, hogy efféle hamis hírek által ne engedjék eltsabíttatni magokat. — *Miklós Orosz Nagy Hertzeg Mártz. 18-dikán Londonbol* megérkezett *Calaisba*. *Gen. Lauriston* elküldetett köszöntésére. *Calaisbol Maubougebe*, az Orosz hadi szállásra; innét *Brüsszelbe*, 's azután *Stutgardba* és *Weimárba*, testvér hugainak meglátására 's végre *Berlinbe* veszi útját ő Nagy Hertzegsége, jövődöbéli élete' párjához *Amalia* Kir. Hertzegaszszonyhoz. Későbbi levelek szerént *Mártz. 19-dikén* már megérkezett vala ő Nagy Hertzegsége *Brüsszelbe*, a' hol a' Sógorához szállott-be. — *Belgium: Gentben* a' régi Kaputzinus templomot *Mártzius' 16-dikán* a' Protestansok számára installálták. — *Északi Amerika: A' Congressus* megerössítette az Elölülönök azon jóvállását, hogy az Egygyesült Státusok' kikötöllelleikben ne legyen szabad más nemzet' számára hadi hajót felfegyverkeztetni. Az effelett való disputálásközben, minthogy sokan voltak a' tagok között olyanok, kik magokat a' jóvállásnak elle-ne szegezték, kinyilatkozttatta *Root* nevű tag, hogy ezen dolgot nem tsak a' Spanyol és Anglus Udvaroknak, hanem még

egy harmadik Udvarnak is követeik, nagy sürgetéssel kívánnyak.

A' Spanyol és Portugallus Udvarok között feanforgó kérdések, mint látszik, Párisban intéződnek-el. Annyi bizonyos, hogy n' *Madridi* Anglus Követ *Vaughan* megérkezett Párisba, a' hova Lord *Beresfordot* is várták *Portugalliából*.

A' *Bétsi* közelébb költ Udvari újságoknak egygyik darabjában ilyen vigasztaló tudósítás által ébreztetik vagy élesztetik a' már tsaknem eltsüggedett emberiség' szíve, Magyar orszéglrol: —

„A' Monarkhiának minden vidékeiről oly vigasztaló tudósításokat veszünk, hogy az idei jó terméshez való reménség az élet' árát már is nagyon leszállította. Nevezetesen *Mező Hegyesről* Márt. 11-dikén irták, hogy a' tiszta buzának ára, melynek *Temesvárt* tsak a' napokban is köblit (Posoni mérőjét) 66 forinton adták, most nem adnak érte többet 38 forintnál. *Mező-Hegyesen* helyben nem régen ugyan ezt 60 forinton vették, most 36-ton veszik. A' kukuriza 27 forintrol 18-ra, az árpa 20-rol 16-ra szállott-le. Tsak a' zabnak köbli maradt meg 5 és 6 forinton. Hogy a' gabona ára ily hirtelen így leszállott, azt az okát mondják, részint hogy az őszi vetések igen jó eredmással biztatnak, részint pedig, hogy a' nagy drágaság miatt, nem kél-el annyi, mint azelőtt, kivált, hogy a' föld' népe egyéb oltsóbb tápláló eledelekre, krumplira mire, adta magát. Így történt, hogy sok kivált hajókon a' Banátusba érkezett gabonát el nem lehetett adni, most tehát, hogy eladhassák, lebotsátották az árát. A' bór és marha megtartották a' betseket, azért, hogy sert, az árpa' drá-

gasága miatt főzni nem lehetett: tehát a' bornak kellett keletinek lenni; marhát pedig kevesebbel lehetett hizlalni, sermosléknak nem léte miatt.

Austriában a' Mártzius, valamint kezdette, úgy egész végig, kedvetlen változó napokkal folytatta és végezte is el magát, a' nélkül mindazonáltal, hogy vagy dér, vagy hosszszas esőzés által a' gyümölsfáknak vagy vetéseinek valami szembetűnhető kárt okozott volni.

A' *Salzburgi* újságban írják Mártz. 19-dikén, hogy az egy darabig Bétsben volt, most ott *Salzburgban* őrizeten lévő *Prinz Hessen-Homburg'* Huszár Regimentje, nagy örvendezéssel 's tisztelettel tartotta a' mága Obersterének Báro *Simonji József* Urnak neve' napját. Nevezetesen az azt megelőzőtt estve szépen megvoltak azon *Kaszárma'* ablakai és kapui világosítatva, melyben a' Regimentnek egygyik Osztálya bekvártélyoztatva van. Ki tettzők voltak nevezetesen a' *Kaszárma'* két kapuinak világosításai. A' kapuk' szemöldökei felett látszottak, az Oberster úr' képin 's a' Regiment czimerein kívül, hogy egyebeket elhalgassunk, két felől a' következő Magyar (nem Deák) és Német irások:

Valamint Árpádot, Hunyadit és Zrinyit
Kedvelték Magyarok hajdan Vezéreit,
Mi sem tsekélyebben a' József *Simovyt*,
Ki vitezül szokta vezetni Ezredit.

Kennt ihr die Helden Arpad, Hunyad und
Zrinyi,

Ungarns groß' und edle Männer jener Zeit?
Ein edler Sprößling, ehren wir nun heut'
In unserm tapfern Oberst Joseph Simonyi

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Mártzius 28-dikén 386 3/4 — 29-dikén 390. — 31-dikén 391 3/8 forintot.
A' Marhahúsnak fontját Bétsben Aprélisre, 39 krajtzárra határozták.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

E r d é l y.

Szebenden a' múlt Febr. 25-ik napján megnyitották a' nagy emlékezetű *Bárá Bruchenthal Sámuel* muzeumát az Evangelicus Hitenlévők' Gymnasiumának Auditoriumában, a' melly munka a' Nemes Szász nemzet papi és világi renden lévő közönségének jelenlétében ahoz illő pompával ment véghez. Ez a' múzeum, a' nagy Fundálónak határozása szerint a' közönséges pallérozódás' eszközévé lévén rendeltetve. áll egy gazdag könyvsházból, képek, rézmetzések, mineralék, régiségek, pénzek' gyűjteményéből, 's 30,000 forint-tőkepénzből, melly summa arra van rendeltetve, hogy mind ezek állandó módon fenntartassanak. Bizodalmas reménség táplálja a' közönséget, hogy a' Fundálónak örököse, Cs. K. Camerarius 's az Erdélyi Bétsben lévő Udvari Cancellariánál Udvari Titoknok *Ml. gos Bruchenthal* József Mihály János ö Nagysága, a' Testálónak akarattja szerint kineveztetve lévő Igazgató Urakkal egygyütt, ezen gyűjteményt, a' közönség' javára, ezután is napról napra gyarapítani fogják.

Erdélyből Ersébet városából azta' különöst irták Februarius 26-dikán, hogy ott a' szarvas marhának árra, a' mi ott a' mostaniak' emlékezetére többször ilyen időtájban nem történt, nagyon leszállott. Példának okáért egy szép fejős tehenet borjastól egygyütt 100 forintért oda adtak a' Szász-Sebesi utolsó vásáron, a' mellyért tsak 4 hetek előtt is megadtak 150—176 forintokat. — (Ezt a' Búdai újságban írják).

Magyar Ország.

Miskolczön, az ott lévő Nemzeti Játék Szín Tagjai, Szent József napján, Nagy Méltóságú Klobusitzky József Bersodi Fő

Ispány ö Excellentiája úri neve napja tiszteletére elő adtak szép Illuminátzióval, egy Nemzeti Vitézi Játékot néhány énekekkel ezen nevezet alatt: *A' Magyarok Lengyelországba*. A' Darab ugyan mindenképen pompásan és helyesen adott elő. A' Theatromba begyűlt minden rendű sokaság, különös örömet 's buzgó tiszteletét mutatta szeretett kedves Fő Ispánnya eránt, 's mindnyájan öröm tapsolások közt kívánták hasznos élete huzamos időkre lejendő terjedését. Lehetetlen nem ditsérni *Deriné Ifjú Asszony'*, *Ki is Micisló Lengyel Herceg Leánya Ricsisa* személyét viselte, szép actióját 's mesterséges 's kellemetes éneklését. Ezen jeles *Asszony* éneklését, minden musika mesterséget értő személlyek, akár mely nagy Theatromra érdemesnek itélték. Emlitenem kell *Jantsó Károly Urat* is, a' ki az *Ifjú Béla Herceg* személyét viselte; enrick akkori maga sorához lett maga alkalmaztatása, szép nyájas kinézése, maga helyes viselete, egy szóval egész actiója mindenek előtt nagy kedvességet nyert. De egyrül egyig megérdemlik a' ditséretet. Az ö jó erköltsi magok viselete, az ö valóságos activitások, és minden elő adatott kisebb vagy nagyobb Darabban kimutatott talentomaik, mind az itt-lakosoknak, mind a' vidékieknek és számos utazóknak, nagy örömökre és megelégedésekre szolgál.

A' Pesti közönséges levelekben ezeket olvassuk: —

Szegeden a' *Minorita Szerzetbeli Guardian Tiszt. Pattonyi Taddé*, a' ki nemtsak a' közönséges iskolákban való hasznos tanítása, és több Urfiak' nevelése által, hanem a' Szerzetben viselt Philosophiát, 's Theologiai Professorsága által is, úgy nem külömben 1), *Disquisitio phi-*

losophica. és 2) *Regula Critica vitae* nevű, 's más munkái által a' Hazának sok hasznára rolt, életének 63-dik esztendejében Jan. 11-dikén 1817-ben, meghalt.

Dr. *Feszler* Urr M. Oszági fi létére a' Német literatúrát sok szép könyvekkel szaporította. Mit tett Attila, Három Nagy Királyok, Corvinus Mátyás, és Magyar Ország historiája által Hazánkra nézve? nem tsak tudják az olvasók: hanem tisztelettel is hálálják. De ezen munkás Hazafi most, életének 60-dik esztendejében, kéntelen Sareptában, Asia' szélén, a' Herenhutterek között nyomorogni. Bár találkozniék olly nemes lelkű Magyar, ki, az ő érdemeit tekintetbe révén, ötet gyermekeivel együtt megvizasztalná!!

Aradról Mártz. 19-dikén. Itten megint szomorú tsapás kezd bennünket fenyegetni, (sőt már nyakunkon is van); mert a' három Körös 's a' Maros vize úgy kiöntöttek, hogy egész tengert képesz az őszi vetéseket elöntött ásviz. Ezen kívül nappal a' harangoknak gyakori szomosú kongása a' sok halottat hirdeti. De mind ezek mellett legszörvathatóbb a' halál képpel szédelő sok nyomorútnak nyögése, kiket a' szükségnek vas sullya teshel, és nints szív, melly a' bővségéből adakozva könnyebbítsen a' nyomosúlton. — A' három is hull.

Egy *Bétsben* lakó, tudós. Hazafi-Lelkipásztor, két sorban így fejezte-ki az öt esztendőktől fogva nemszünő mostoha időjárását:

*Neptunus regnat tristes jam quinque
per annos*

Et vomitu vastat cuncta creata soli.

Ns. Pest Vármegyében Mártz. 20-dikától fogva elkezdődött a' kurta Törvény (*Stalarium judicium*) melly által a' fegyveres Rablók és Útonállók, akármilyen rendbeliek legyenek, 3 óra alatt akasz-

tófára ítéltelhetnek, minden kegyelemért való folyamodhatás nélkül.

Pesten, mint a' Titt. Kereskedő-Elöljárók kiadták; ilyen áron keltek a' *Jósef* napi vásárban a' hazabéli termések: —

<i>Gyapjú.</i>		<i>Mázsája.</i>		<i>Forint.</i>	
Egy nyírésű	—	—	—	210	— 250
Megfinumított; Téli	—	—	—	150	— 180
—	—	Nyári	—	120	— 130
Közönséges	—	—	—	80	— 100
Zigara	—	—	—	110	— 120
M. gyapjú	—	—	—	95	— 100

<i>Viasz. Méz.</i>		<i>Mázsája.</i>			
Sárga Viasz	—	—	—	250	— 260
Fejér Méz	—	—	—	90	— 110
Sárga	—	—	—	80	— 90

<i>Dohány.</i>		<i>Mázsája.</i>			
Döbrey	—	—	—	45	— 60
Szegedi	—	—	—	50	— 65
Pétsi	—	—	—	40	— 60

<i>Siradék.</i>		<i>Mázsája.</i>			
Tdhén Vaj	—	—	—	145	— 150
Szalonna	—	—	—	90	— 100
Háj	—	—	—	110	— 120
Olvasztott Fagygyú	—	—	—	95	— 100

<i>Pálinka.</i>		<i>Akaja.</i>			
Szilva Pálinka	—	—	—	45	— 70
Gabona Pálinka	—	—	—	70	— 75
Törköl (trébej) Pálinka	—	—	—	75	— 85

<i>Bor.</i>		<i>Akója.</i>			
Budai veres óbor	—	—	—	60	— 100
— — idei	—	—	—	20	— 26
Fejér ó-bor	—	—	—	60	— 100
— idei	—	—	—	22	— 28
Mező-földi bor	—	—	—	12	— 16

<i>Bőrök.</i>		<i>Párja.</i>			
Ökör-bőr	—	—	—	60	— 70
Tehén-bőr	—	—	—	45	— 50
Borjú-bőr	—	—	—	4	— 5

<i>Hülömbkülömbfélék.</i>					
1 Mázsa Hamúzsir	—	—	—	55	— 45
— — Reptze-Olaj	—	—	—	55	— 65
1 Köből Gubats	—	—	—	16	— 18
100 Darab Szary	—	—	—	12	— 15